

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	<i>SSA Anna Gawelko</i>
Sędziowie:	<i>SA Dariusz Mazurek</i> <i>SO del. Małgorzata Moskwa (spraw.)</i>
Protokolant:	<i>st. sekr. sądowy Aleksandra Szubert</i>

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **M. C.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 15 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 518/12

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krośnie, wyrokiem z 15 stycznia 2014 r zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. C. kwotę 15.000 zł z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki oraz oddalił powództwo w pozostałej części i nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krośnie kwotę 4.000 zł tytułem brakującej części opłaty od pozwu oraz zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Rozstrzygnięcie powyższe zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 29 sierpnia 2005r. w wyniku katastrofy w ruchu lądowym, której sprawcą był J. N., prawomocnie skazanym wyrokiem karnym - śmierć poniosła córka powoda N. D.. Wraz z nią w wypadku tym zginęła żona powoda A. C. oraz wnuk D. D.. N. D. liczyła wówczas 28 lat i wraz ze swoim mężem i synem mieszkała z powodem. Powód uczestniczył w wychowaniu wnuka. Miał z córką bardzo dobre relacje. Więż między nimi była silniejsza, z uwagi na to, że córka powoda w wieku 18 lat uległa wypadkowi i miała bardzo poważny uraz kręgosłupa, co wymagało wzmożonej troski

ze strony rodziców i rehabilitacji. Powód cieszył się zatem w sposób szczególny, kiedy jego córka zawarła związek małżeński i urodziła dziecko. W wyniku śmierci córki, żony i wnuka powód pozostał sam. Często myśli o zmarłej córce i nie może pogodzić się z jej tragiczną śmiercią.

Jej śmierć, na którą nałożyła się śmierć żony i wnuka wywołały u powoda zaburzenia sfery emocjonalnej, które do chwili obecnej manifestują się obrazem przeżyć utraty osób bliskich. Jego sytuacja psychiczna ulegała stabilizacji, lecz nie doprowadzi to do równowagi psychicznej. Badania psychologiczne potwierdziły niepokój, duże napięcie wewnętrzne, depresyjność, unikanie kontaktów interpersonalnych, chwiejność emocjonalną.

Śmierć córki dla powoda była traumatycznym wydarzeniem w życiu, które miało kluczowy, destrukcyjny wpływ na jego funkcjonowanie psychiczne w dalszym życiu, w sferze rodzinnej, towarzyskiej, zawodowej i osobistej.

Z uwagi na utrwalony charakter zaburzeń i trudności psychologicznych powód wymaga leczenia psychiatrycznego jak też i systematycznych oddziaływań terapeutycznych w celu minimalizowania traumy. Wiodącą formą pomocy specjalistycznej winna być pomoc psychologiczna podtrzymująca.

Szkoda została przez powoda zgłoszona pozwanemu pismem z dnia 18 maja 2012r., jednakże pozwany na to pismo nie odpowiedział.

Powód M. C. przebywa na emeryturze, pobierając świadczenie w wysokości 1020 zł miesięcznie.

Pozwany w ramach postępowania likwidacyjnego przyjął odpowiedzialność za zaistniałe zdarzenie z dnia 29 sierpnia 2005r. i wypłacił powodowi kwotę 35.000 tytułem odszkodowania oraz kwotę 4.133,30 zł tytułem kosztów pogrzebu.

Sąd Okręgowy ocenił, że rozmiar krzywd związanych ze śmiercią córki w sferze niematerialnej powoda M. C. jest duży i w tym zakresie żądanie pozwu o zapłatę kwoty 15.000 jest uzasadnione. Sąd jednakże nie dopatrywał się tak rozległych i negatywnych skutków, jakie zakreślono w pozwie. Uznał, że nie można pominąć, że powód w postępowaniu likwidacyjnym z tytułu zdarzenia z dnia 29 sierpnia 2005r. otrzymał od pozwanego kwotę 35.000 zł i przyjął, że wraz z kwotą odszkodowania zasądzona kwota 15 000 zł jest adekwatna do rozmiaru krzywdy, jakiej doznał on w związku ze śmiercią córki. Sąd I instancji uznał, że skoro miesięczne dochody powoda wynoszą około 1.000 zł, to przyznane mu zadośćuczynienie odpowiada jego stopie życiowej. Zauważył, że rozmiar zadośćuczynienia nie zależy od statusu majątkowego pokrzywdzonego, lecz może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa i w żadnym przypadku nie powinno zmierzać do wzbogacenia się uprawnionego.

Orzekając o dacie początkowej odsetek, Sąd pierwszej instancji ocenił, że stopień krzywdy odniesiony przez powoda nie był znany w dniu wezwania ubezpieczyciela do zapłaty, a nadto nie odpowiadał kwocie, jaka została uwzględniona, stąd też zasądził odsetki od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Powołując się na art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych opłatą od zasądzonej kwoty Sąd obciążył stronę pozwaną, w konsekwencji zasądzając od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krośnie kwotę 4.000 zł. Koszty zastępstwa procesowego Sąd wzajemnie zniósł.

Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Zarzuty podniesione w apelacji dotyczą naruszenia prawa materialnego, a to art. 448 k.c. w związku z art. 23 i 24§1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że przepisy te stanowią podstawę do żądania przez osoby trzecie, w tym bliskie zmarłemu, zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną przez sprawcę czynu niedozwolonego poprzez naruszenie ich dóbr osobistych, oraz art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przez przyjęcie, że umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność odszkodowawczą zakładu ubezpieczeń za naruszenie dóbr osobistych innych niż zdrowie i życie – powołaniem szczegółowej argumentacji w uzasadnieniu pisemnej apelacji.

Ponadto skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego, a to art. 233 § 1 kpc poprzez nierozważenie wszechstronnie zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do nieuzasadnionego zasądzenia zadośćuczynienia.

W końcowej części uzasadnienia apelacji strona pozwana zarzuciła nadto, że wysokość zasądzonej na rzecz powoda kwoty jest nieudowodniona, co do wysokości i nie może być mierzona subiektywnymi odczuciami osoby pokrzywdzonej, ale i współczesnym standardem społeczeństwa. Winno być ustalane z umiarem i w rozsądnych granicach, przystających do aktualnych warunków życia i przeciętnej stopy życiowej.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionego przez pozwanego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. zauważyć należy, że apelujący nie wskazał, jakie dowody nie zostały objęte oceną dowodów, jak i nie skonkretyzował, na czym miałyby polegać zarzucane nierozważenie wszechstronnie zebranego w sprawie materiału dowodowego, – co w rezultacie uniemożliwia rozważenie tego zarzutu w postępowaniu odwoławczym. W odniesieniu do tak ogólnie sformułowanego zarzutu procesowego, uznać należy, że Sąd pierwszej instancji w wystarczającym zakresie i zgodnie z dyspozycją art. 233 k.p.c. wszechstronnie i według własnego przekonania rozważył materiał dowodowy. W sprawie nie mają miejsca takie niewyjaśnione i nierozważone okoliczności, które można by uznać za niezbędne do ustalenia odpowiedzialności pozwanego albo dla wysokości zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2014 roku, II CSK 621/13, LEX nr 1491132)

W ustalonym przez Sąd Okręgowy stanie faktycznym, który Sąd Apelacyjny przyjął za własny, znajduje uzasadnienie ocena prawna, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) – także w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, OSNC 2013, nr 7–8, poz. 84) nie ma podstaw do przyjęcia, że przepis art. 34 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy wyłącza spod zakresu ubezpieczenia zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

Ostatecznie wypracowano jednolite obecnie stanowisko w orzecznictwie, co do tego, że członkom rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie na podstawie art. 448 w związku z art. 23 i 24 § 1 k.c., także, gdy śmierć nastąpiła przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c. (por. uchwały Sądu Najwyższego: z 22 października 2010 r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011, z. B, poz. 42 i z 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, z. C, poz. 91; z 25 maja 2011, II CSK 537/10, z 11 maja 2011 r., I CSK 621/10 i z 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2013 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, i 12 grudnia 2013 r., III CZP 64/13 niepubl. oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2014 roku, V CSK 320/13, LEX nr 1463645).

Podzielając wyrażone poglądy prawne w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny uznał, że bardzo bliskie więzi rodzinne łączące powoda z jego zmarłą córką, jako dobro osobiste, zerwane wskutek deliktu, prowadzące do bólu, cierpienia i krzywdy doznanej przez powoda, winno podlegać kompensacie w ramach odpowiedzialności ubezpieczeniowej pozwanego

Wbrew zarzutom apelującego, roszczenie powoda zostało uwzględnione przez Sąd Okręgowy w umiarkowanej wysokości - zważywszy na szczególny charakter więzi łączącej powoda z córką, natomiast podnoszony w apelacji status majątkowy powoda, przy uwzględnieniu kompensacyjnego charakteru zasądzonego świadczenia, nie może mieć znaczącego wpływu na wysokość zadośćuczynienia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 września 2010 r., I CSK 94/10, M.Prawn. 2011/17/943-946, z dnia 17 września 2010 r., II CSK 94/10, OSNC 2011/4/44, Biul.SN 2010/12/15).

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację powoda, jako bezzasadną, oraz orzekł o kosztach postępowania zgodnie z art. 108 w związku z 98 k.p.c. i § 6 pkt 5 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.